

Ο συγγραφέας, για να πλέξει το μύθο του, χρησιμοποιεί τον αφελή, πλην ειλικρινή και ακριβή λόγο της πρωταγωνίστριάς του. Εκκινεί από την προπολεμική Ελλάδα και φτάνει τον αναγνώ στη περισσότερο από μισό αιώ να αργότερα.

Στις 254 σελίδες του, πέρα από την αδιαμφισβήτητη λογοτεχνική του δεινότητα, παραδίδει και μια σειρά μαθημάτων.

Κατ' αρχήν Ιστορικών. Δίνει πληροφορίες, ψάχνει και αμφισβητεί. Επαναλαμβάνει συχνά την έκφραση: *"η λεγόμενη απελευθέρωση"* υπονοώντας σχεδόν εμμονικά ότι απελευθέρωση δεν επήλθε, άποψη που την στηρίζει με όλα τα γεγονότα που παραθέτει. Παραμένει, δικαίως, επί μακρόν στην Κατοχή, όπου κυριολεκτικώς "ξεκοκκαλίζει"
τους ήρωές του.
Με πυλώνα την πείνα, στήνει μαεστρικά το ζοφερό σκηνικό του.

Δεν μπορώ να θυμηθώ άλλο βιβλίο που να περιέγραψε τόσο έντονα και καθόλου μελοδραματικά την απόγνωση του λιμού, αν ίσως εξαιρεθεί "Η πείνα" του Κνουτ Χάμσουν. Βέβαια, ο Δανός νομπελίστας καταπιάστηκε με το αντικείμενο το 1890, ενώ ο λιμός στην Ελλάδα
δημιουργείται τεχνητά, μισό αιώνα αργότερα, από τις Κατοχικές δυνάμεις.
Είναι η πείνα, λοιπόν, η ανέχεια που επιβάλει το δράμα και δεν είναι ο θάνατος ο τελικός τρόμος, η απώτατη τιμωρία. Είναι η ζωή χωρίς αξιοπρέπεια.

Εκεί πάνω ο Μάτεσις μεγαλουργεί. Αποφεύγει, όπως προείπαμε το μελόδραμα και με τον αφελή μεν, αλλά ανελέητο δε, λόγο – ρόλο της Ραραούς αποκαλύπτει το έρεβος. Καταπιάνεται με όλα τα θέματα ταμπού. Το κάνει με μέτρο , ψύχραιμα, αναλυτικά και τελικά εξαίσια. Παρακολουθεί, όμως χιουμοριστικά, διακριτικά, αλλά και δηκτικά και τα φαινόμενα της μεταπολεμικής Ελλάδας.

Τα βιβλιάρια των που ψηφίζουν μόνα τους, τις συντάξεις, τα ρουσφέτια, όλο το πλέγμα της συναλλαγής. Έχει το χάρισμα να βάζει χρονικά σκόρπια στοιχεία και γεγονότα, τα οποία όμως αν ο προσεκτικός αναγνώστης τα ευθυγραμμίσει φθάνει σε συμπεράσματα συμπαγή και κυρίως φθάνει ήσυχα χωρίς υστερίες και κορώνες. Για να συμβεί αυτό βεβαίως προϋποθέτεται και μια μίνιμουμ ιστορική βάση.

Αν όμως το ένα μάθημα είναι ιστορικό, τα υπόλοιπα μαθήματα είναι κοινωνιολογικά, καλλιτεχνικά, πολιτιστικά, λαογραφικά. Η γραφίδα του ακουμπά με χιούμορ, με ρεαλισμό, άλλοτε δραματολογικά, άλλοτε με σκληρό ρεαλισμό ενίοτε και σουρεαλιστικά μέσα από τα μονοπάτια των ονείρων, σχεδόν όλες τις πτυχές αυτού του τόπου στο χρονικό διάστημα που πραγματεύεται.

Υπάρχουν σελίδες όπου γίνεται γνήσια σπαραξικάρδιος, ενώ ποτέ δεν απομακρύνεται από μια πετυχημένη ως εκ τούτου και ακριβή καταγραφή του κλίματος. Με μια δεύτερη ανάγνωση θα μπορούσε ο αναγνώστης να ισχυριστεί ότι προφυλάσσει, προστατεύει, αναδεικνύει τις γυναίκες. Αντιθέτως “ταλαιπωρεί” το ανδρικό φύλο, του φορτώνει λάθη, αστοχίες, αδυναμίες.

Ο Σωτήρης ο αδελφός της Ραραούς εγκαταλείπει την πατρική οικία, ο πατέρας του αγνοείται στο μέτωπο, ο παππά Ντίνος, δίκαιος μεν πουτανιάρης δε, οι αντάρτες, είναι “λιανοκόκκαλοι και κακοπερασμένοι”, ο Μανώλαρος σαν γιατρός εξυπηρετικός διότι κοίταζε την πολιτική του καριέρα την οποία υπηρετεί με περισσότερη φροντίδα απ' ότι τον τόπο, οι Γερμανοί κατακτητές είναι αποκτηνωμένοι και ανίκανοι ή ομοφυλόφιλοι, ο Λιακόπουλος μαυραγορίτης, το Θανασάκι του Αγνάντου χαζό, ο σύζυγος της Κανέλως κλεισμένος στο σπίτι αιώνια, ο νομάρχης διεφθαρμένος, ο Άλφιο και ο Βιτόριο ευγενείς, αλλά δημιουργούν το πρόβλημα στο σπίτι της Ραραούς και ο αδελφός της, Φανούλης, σακάτης.

Απέναντί τους οι γυναίκες φαντάζουν ανώτερα πλάσματα. Η μάνα Ασημίνα σταυρώνεται κυριολεκτικά και υπομένει με θαυμαστή υπομονή τα πάνδεινα, η Ραραού οπλίζεται με θέληση τρομερή και επιβιώνει, η Ρίτα μπορεί να είναι πουτάνα αλλά κρατά την κοινωνία

στα χέρια της, όλοι τη σέβονται και στις παρελάσεις κάθεται μαζί με τους επισήμους, η Σαλώμη και η Αντριάνα Τιριτόμπα ανταποκρίνονται στα δύσκολα, η Κανέλω είναι μια ηρωίδα με ατελείωτα αποθέματα θάρρους, η πανέμορφη Αφροδίτη αρρωσταίνει και λειώνει, αλλά η μάνα της η Φανή στέκει ακλόνητη. Τις προσέχει τις γυναίκες ο συγγραφέας. Τις εμφανίζει ενωμένες “έντεκα γυναίκες έντεκα χιλιόμετρα μέχρι το Υπήνεμο”, αποφασισμένες και κυρίαρχες.

Ο Μάτεσις κινείται με εκπληκτική άνεση, δημιουργώντας χαρακτήρες, περιγράφοντας συνθήκες. Γράφει πολυτονικά και έχει τον τρόπο μέσα σε τόσο ζόφο να μην σε απογοητεύει. Έχει και την αντίστροφη ικανότητα. Με τον αφελή τρόπο της κεντρικής του αφηγήτριας, να περνά τα πιο βαθιά μηνύματα.

Είναι γεγονός πολύ παρήγορο για τον τόπο, που η έκδοση αυτή είναι τόσο ευπούλητη. Θα είναι ακόμα πιο ενθαρρυντικό αν κάποια στιγμή διδάσκεται και στα σχολεία.Είκοσι και τρία, σχεδόν, χρόνια μετά την πρώτη του έκδοσή παραμένει μια σπουδαία δουλειά, ένα αριστουργηματικό, άκρως συγκινητικό βιβλίο, στις μέρες μας δε, ατυχώς ακόμα πιο επίκαιρο...

Για το φινάλε, λίγα λόγια που έχουν γραφτεί, εδώ και πολλά χρόνια, ως κριτικές για το βιβλίο «η μητέρα του σκύλου»

«Στη *Μητέρα του Σκύλου*, όπως ο Φώκνερ στη *Βουή και το Πάθο*ς, ο Μάτεσις δίνει τον λόγο στους πτωχούς των πνεύματι... έργο εξαιρετικό δυνατό...»

L. FARNOUX, *Le Monde*

«*Η Μητέρα του Σκύλου*... το καλύτερο μυθιστόρημα που διάβασα εφέτος...»

R. LEVESQUE, *Le Devoir*, Μοντρεάλ

«*Η Μητέρα του Σκύλου...* διαθέτει τη βαθιά αμφισημία των μεγάλων έργων.. οίστρος και δεξιοτεχνία που θυμίζουν Φελλίνι».

S. MAROUNIAN, *La Quinzaine Litteraire*

«*Η Μητέρα του Σκύλου*... η ζωή εκρήγνυται σαν βόμβα... άπειρες είναι οι σκηνές που θυμόμαστε...»

CESARE SEGRE, *Corriere Della Sera*